

بیماری‌های خود ایمنی

امروزه بسیاری از بیماری‌های مزمن و صعب‌العلاج در گروه بیماری‌های خودایمنی طبقه‌بندی می‌شود. این بیماری‌ها بر اثر حمله سلول‌های ایمنی یک فرد به اعضا و جوارح خودش ایجاد می‌شود.

امروزه بسیاری از بیماری‌های مزمن و صعب‌العلاج در گروه بیماری‌های خودایمنی طبقه‌بندی می‌شود. این بیماری‌ها بر اثر حمله سلول‌های ایمنی یک فرد به اعضا و جوارح خودش ایجاد می‌شود.

سلول‌های ایمنی وظیفه دفاع از سلول‌های بدن را به عهده دارد و با حمله به مهاجمان آنها را نابود می‌کند، اما در شرایط خاصی سلول‌های ایمنی به دلایلی که هنوز کاملاً شناخته شده نیست به جای سلول‌های خارجی، سلول‌های خود بدن را مورد تهاجم قرار می‌دهد. به این ترتیب یکی از اندام‌ها یا گروهی از سلول‌های بدن مورد تخریب قرار می‌گیرد.

از میان بیماری‌ها امروزه بیماری‌های مهمی در گروه بیماری‌های خودایمنی قرار می‌گیرد. «مولتی پل اسکروزیس« یا ام اس که در اثر حمله سلول‌های ایمنی به غلاف سلول‌های عصبی بدن ایجاد می‌شود و در سال‌های اخیر بسیار شایع شده است؛ از معروف‌ترین این بیماری‌هاست.

بیماری «هاشیموتو«؛ که عامل کم کاری تیروئید است نیز در اثر حمله سلول‌های ایمنی به سلول‌های تیروئید ایجاد می‌شود و امروزه درصد زیادی از افراد، بخصوص زنان را مبتلا ساخته و عامل اصلی کم کاری تیروئید است.

بیماری کرون که در غرب یکی از عوامل اصلی التهاب روده هاست و موجب اسهال و درد مزمن شکم می‌شود نیز از همین دسته بیماری‌هاست.

بیماری «روماتیسم مفصلی«؛ که التهاب مفاصل است نیز در اثر حمله سلول‌های ایمنی به سلول‌های مفصل رخ می‌دهد.

عامل «دیابت تیپ یک«؛ که در کودکان و نوجوانان رخ می‌دهد، تخریب سلول‌های پانکراس است. این سلول‌ها نیز مورد تهاجم سلول‌های ایمنی خودمان قرار می‌گیرد و آنها هستند که این بیماری مهلک را ایجاد می‌کنند. درباره تمام این بیماری‌ها می‌توان آنتی‌بادی‌ها را اندازه گرفت و سطح بالای این مواد در خون گواه خودایمنی بودن این بیماری‌هاست.

در چند سال اخیر مطالعات زیادی در این زمینه انجام شده است و اکنون ما می‌دانیم وقتی برخی از سلول‌های دفاعی بدن در دوران زندگی با مهاجمان خارجی برخورد نکنند و به اصطلاح فرد در محیط سالم و استریل از نظر مهاجمان خارجی مثل میکروب‌ها و انگل‌ها به سر ببرد، این سلول‌ها فعال می‌شوند و به خود بدن صدمه می‌زنند.

گواه این موضوع این است که تمام بیماری‌های برشمرده شده در کشورهای غربی و پیشرفته که عاری از آلودگی‌های انگلی و میکروبی هستند، شایع‌تر است و اکنون اندک‌اندک شاهد فوران این گروه بیماری‌ها در کشورهای دیگر مثل ایران هستیم.

اکنون این پرسش پیش می‌آید آیا فرار از مهاجمان خارجی یعنی میکروب‌ها و انگل‌ها و زندگی مکانیزه، استریل و عاری از هر گونه میکروب و انگلی اشتباه بوده است؟

دکتر رضا کریمی - فوق تخصص بیماری‌های غدد